

عاطفه 16 ساله اعدام شد

آسیه امینی

زنان ایران.

asieha@yahoo.com

عاطفه سهاله دختری که در تاریخ 25 مرداد 83 در شهرستان نکا اعدام شد، علی رغم آنکه سن قانونی اش در حکم اعدام و گواهی فوت 22 ساله نوشته شده، 16 سال بیشتر نداشت. صفر علی سهاله، پدر عاطفه در گفت و گو با سایت زنان ایران با نشان دادن شناسنامه خود که در آن سال تولد دخترش عاطفه 1366 ثبت شده، از تنظیم شکایتی علیه حکم اعدام عاطفه خبر می دهد. همچنین در رونوشت وفات عاطفه که در سازمان ثبت احوال کشور با شماره (9/348635/ف) ثبت شده، سال تولد وی 1366 عنوان شده است.

حکمی که توسط شعبه یکم دادگستری شهرستان نکا صادر، در دادگاه تجدید نظر تایید و بر اساس آن عاطفه به مجازات اعدام محکوم شد، حاکی است که عاطفه چندین فقره سابقه محکومیت کیفری با حد جلد داشته و برای بار چهارم به زنای غیر محصنه اقرار کرده است.

اعدام زیر 18 سال

ماده 90 قانون مجازات اسلامی می گوید: هرگاه زن یا مردی چند بار زنا کند و بعد از هر بار، حد بر او جاری شود، در مرتبه چهارم اعدام خواهد شد. اما شادی صدر که وکالت پدر عاطفه را برای تنظیم شکایت نسبت به حکم اجرا شده عاطفه و تقدیم آن به دادگاه کیفری استان تهران پذیرفته است، می گوید: "ما تحقیقاتی را در باره پرونده های قبلی و احکام صادر شده قبلی انجام می دهیم تا یقین پیدا کنیم که حکم عاطفه همه شرایط تصریح شده در قانون را دارا بوده است." و ادامه می دهد: با توجه به این که عاطفه اعدام شده و متأسفانه فرصتی برای تجدید نظر خواهی نیست، تنها راه باقی مانده این است که از قاضی پرونده شکایت کنیم. چون ما فکر می کنیم که ممکن است قاضی در این باره اشتباه کرده باشد.

وی در پاسخ به این که دلیل این که فکر می کنید قاضی اشتباه کرده چیست، می گوید: چند دلیل برای این منظور وجود که به نظر می رسد قاضی به چند نکته توجه نکرده و متأسفانه نه در دادگاه بدوی و نه در مرحله تجدید نظر به آن توجه نشده است."

نکته اولی که صدر به آن اشاره می کند شناسنامه عاطفه و پدرش و گواهی سند ثبت احوال است که همگی حکایت از 16 ساله بودن عاطفه دارند. در حالی که رویه موجود قضایی این است که معمولاً اعدام افراد زیر 18 ساله ای را که به اعدام محکوم می شوند، تا بعد از 18 سالگی آنها به تعویق می اندازند. نسربین ستوده (حقوقدان) نیز روز 17 شهریور به سایت ایسنا گفته است: دولت جمهوری اسلامی ایران در مذاکرات بین المللی خویش در پاسخ به اعتراض مجامع بین المللی و مبنی بر در نظر نگرفتن سن کودکی در زمان ارتکاب جرم به این موضوع اشاره کرده است که حکم اعدام این کودکان پس از رسیدن آنها به سن 18 سال تمام، اجرا می شود.

اما شیرین عبادی وکیل دادگستری انتقاد را متوجه قضات و قوه قضاییه نمی داند. او در مصاحبه ای که روز 5/17 در ایسنا منتشر شده با انتقاد از مسوولیت کیفری موجود در قوانین مدون گفته است: با توجه به قوانین موجود اگر دادگاه ها حکم اعدام برای افراد کمتر از 18 سال صادر می کنند، کاری خلاف قانون انجام نداده اند. زیرا قوه قضاییه جز اجرای قانون کار دیگری نمی تواند و حق ندارد انجام دهد. و اضافه می کند: البته شیوه دادرسی در دادگاه های اطفال این است که با رانت با کودکان برخورد کرده و برای آنها مجازات جایگزین اعمال می کنند. اما متأسفانه چون این مجازاتهای جایگزین در قانون پایگاهی ندارد، همگی در دادگاه تجدید نظر یا در اجرای احکام شکسته می شود.

عبادی تصریح می کند: "مجازات جایگزین، زمانی اعتبار پیدا می کند که در سیستم قانونی ایران وارد شود." البته در مورد پرونده عاطفه سهاله اعدام او در سن 16 سالگی موضوع دوم گزارش است زیرا مساله اول اعلام و انتشار خبر 22 ساله بودن او است.

شادی صدر وکیل دعاوی پدر عاطفه سهاله معتقد است که چون در حکم اعدام، عاطفه 22 ساله معرفی شده است، در حالی که باقی سجد احوال او را 16 ساله می داند، بنابراین نباید مشکلی در این باره وجود داشته باشد و ادامه می دهد: من احتمال می دهم اگر مراجع تجدید نظر علم به 16 سالگی عاطفه داشتند، ممکن بود که اجرای حکم به تعویق بیفتد.

جنون ادواری

نکته دوم قابل پی گیری در پرونده عاطفه ادعای مکتوب عاطفه در زندان در اعتراض به حکم نخستینش است که در آن خود را مبتلا به جنون ادواری می داند.

شادی صدر در این باره می گوید: تحقیقات محلی نیز نشان می دهد که عاطفه از سلامت عقلی کامل بر خوردار نبوده است در حالی که متأسفانه دادگاه چه در مرحله بدوی و چه در مرحله تجدید نظر به این مساله توجه نکرده است. در غیر این صورت باید گزارش پزشکی قانونی و نتیجه معاینات پزشکی و در حکم نوشته می شد. در حالی که حکم فاقد این توضیح است.

عاطفه سهاله در اعتراض به نخستین حکم خود نوشته است: "مدارک پزشکی [موجود] است که ثابت می کند عصب و روان ضعیفی دارم و در دقایقی از شبانه روز مختل المشاعر می شوم که هرگونه عمل مثبت یا منفی ممکن است از اینجانب بروز پیدا کند."

در بخش دیگر این لایحه اعتراضی آمده است: "همه اهالی محل می دانند که ثبات روانی ندارم. آیا جنونی که بعضاً ادواری است و اینجانبه را در بر می گیرد و در آن لحاظ مجنون می شوم نمی تواند مانع تصمیم گیری عقلانی ام باشد؟"

عاطفه در پایان این اعتراض مکتوب که خطاب آن به "ریاست محترم دیوان عالی کشور" است، نوشته است: "علی هذا سابقه ام با توجه به ناقص بودن عقل و فکر که از اینجانبه سوء استفاده شده خراب است. فقط می توانم ادعایم را با شهادت گواهان محلی و تست پزشکی قانونی ثابت کنم."

صفر علی فرزند نعمت

پدر عاطفه سهاله که به همراه پسرش محمدعلی برای دادخواهی به تهران آمده است مقابل نشست است و برایم از زندگی خانوادگی اش و دربردهای عاطفه می گوید. و بالاخره اینکه: در سه ماهی که دخترم در زندان بود من فقط ده دقیقه او را دیدم.

البته صفر علی کهنه فروشی دوره گرد است و حتا در شب اعدام عاطفه از اعدام دخترش با خبر نشده تا با او وداع کند یا در صحنه اعدام دخترش حضور یابد: شب اعدام عاطفه در خیابان زرندی کارگری می کردم. اما خواهر و پسر خواهرم در وقت اعدام او حاضر بودند.

صفر علی همچنین درباره شایعه دستکاری شدن قبر عاطفه بعد از دفن، می گوید: ما رسم داریم تا برای مرده مراسم سوم و هفتم نگرفته ایم، سر خاکش نمی رویم. برای عاطفه هم وقتی بعد از سوم سر خاک رفتیم، دیدیم قبر به هم ریخته است و آن را کنده اند. به پلیس خبر دادیم. گفتند: ما بررسی می کنیم. خودشان بررسی کردند و به ما گفتند جسد سالم است. ما چیزی ندیدیم.

صفر علی برای احقاق حق خود نامه ای نیز خطاب به قوه قضائیه نوشته و در آن دادخواهی کرده است.

آخرین برگ

بر میزی که مقابل من است کارنامه های زمان تحصیل عاطفه را چیده ام.

از معدل 17/16 شروع می شود به 14/67 و 12/3 و 11/6 و ... می رسد. در همه آنها نمره انضباط عاطفه کمتر از 17 نبوده است و البته می دانم که این، متأسفانه سند محکمه پسندی در هیچ دادگاه بشری نیست. عاطفه سالهای بعد از کودکی دیگر هرگز دلیلی برای نمره انضباط خوب داشتن پیدا نکرد. نه خانه، نه مدرسه و نه هیچ سقف ایمنی او را به زیستن جز آنچه شنیدیم ترغیب نکرد.

آخرین حرفی که پیش از اعدام به عمه اش گفت این بود که: اگر زنده ام بگذارند دیگر هرگز به چشم مرد نا محرم نگاه نمی کنم.

و خودش هم ندانست چرا این فرصت هرگز به او داده نشد!

برچیده از:

<http://www.womeniniran.org/archives/FSR/001053.php>